

עד כמה פרק רביעי בכורות

כת.

עין משפט נר מצוה

ג' א מ"י פ"ח מה' כבודות
הלכה:
ד ב מ"י פ"ח מהלכות
כבודות ה"א וא סג
עין קנה טושי"ע י"ד סג
זו ספ"ק ט:
ב ג מ"י שם הלכה ט
טושי"ע שם ספ"ק ט
בז ד מ"י פ"ג מהלכות
כבודות ה"א ד סג
עין קנה טושי"ע י"ד ס"י ט
ספ"ק ט:
ז ה מ"י שם הלכה ו סג
שם טושי"ע שם ספ"ק ג:

תורה אור השלם

ו. לפר"י אגודה תאבולת
שנה בשנה במקום אשר
יבחרו ו אתה וביחוד:
דברים טו כ

רבינו גרשום

זו וז משנה זו היינו ב'
ימים מיכן שאכל לשיני
ימים: אימא למימר כחזה
שוקים ואתה. והיגור נמי
לעיל מיניה שריא אחריתא הוא
וה"ט וזה תנא לא דריש מניד
מוזכר לשון רבים וצבוגיא דהתם
לעיל (שם דף טו:). דריש ר' יוסי הגלילי
דמו לא נאמר אלא דמס חלבו לא נאמר
אלא חלבו לימד על צבור ומעשר
שטעונין מתן דמים ואמורין למזבח
או ר' דפלוטגא היא צרי"פ בית שמאי
צבזמים (שם זב:). וזינן יסמאל נפקא
ליה מדס דתנא וספ"ק ע"ד שלא
נראה להראותו לחכם. פי' צבוגטנס
שלא נפל צו מוס וקשה מאי רשאי
לקיימו שמיס ושלש שנים על כתיב
יקיימו ודוק לפרש רשאי לשון מיני
כי היא דערצין (דף נה:). דמקדישין
אותו הקדש עליה כמה אדם רואה ליתן
צבזקין זה לעשותו כמו אע"פ שאינו
רשאי דפירשו כמו אע"פ שאינו מיני
והוה מניין לפרש דנקט רשאי לקיימו
כלומר ואין זקוק לכנסו לכיפה אע"פ
דשאר קדשים שהקדיש והחריס צומן
הזה אמרינן צב"ק דע"ז (דף יב:). ר' יודן
צבזמא דערק דנעל דלת צבזניה והיא
מתה מאליה דנעל היה משמע דלס
היה רוצה לכנסו לכיפה כונסו ומעשים
בכל יום ששומרים אותם שם שיפול
צבזם מוס ונראה לפרש עד שלא נראה
להראותו לחכם שלא נפל צו חכם
אמר שנפל צו מוס שאין זקוק להליכו
בפני השבת אבידה אע"פ.

שלא מצינו לו בכ"ה התורה בוא"ה. פי' צבוגטנס שיתנו לכהן אלא
מריצו"א ו' לפירשו ו' כן יכול לומר בכל דרשות ומפרש ר"י
דהכי קאמר שלא מזינו לו בכל התורה כולה ו' שיתנו ו' כולה כיוצא
בזה דחטאת ואשם שהם לכהן כשקריצין למזבח אם הומומו שהמזבח
מפסיד חלקו מפסיד גם י' לכהן אצל
צבור אפילו צעל מוס דכהן הוא וכן
ההיא דפרק שמי מדות (מנחות דף ט"א):
גבי נסכים לכבש האחד זה אחד עשר של
מעשר שלא מזינו לו בכל התורה כולה
שיהא טפל ממור מן העיקר ו' דהוה
מני למימר אחד עשר של מעשר יוכיח
דמשני אמותר מפסח וכן צבזמא צפ'
אמר ר' עקיבא (דף פג:). זה היסטו של
צו שלא מזינו בכל התורה כולה
דעומתו המסכתא:

ואידך ובשרם דהני בכורות
דבוא"ה ישראל קאמר.
צבוק איהו מקומן (וצמזם דף טז).
משני רבי ישמעאל מנצטרס דהן
[בכורות] קאמר משמע י"א רוצה לומר
דקאי אצבור שור וזבז ועו דכתיב
לעיל מיניה שריא אחריתא הוא
וה"ט וזה תנא לא דריש מניד
מוזכר לשון רבים וצבוגיא דהתם
לעיל (שם דף טו:). דריש ר' יוסי הגלילי
דמו לא נאמר אלא דמס חלבו לא נאמר
אלא חלבו לימד על צבור ומעשר
שטעונין מתן דמים ואמורין למזבח
או ר' דפלוטגא היא צרי"פ בית שמאי
צבזמים (שם זב:). וזינן יסמאל נפקא
ליה מדס דתנא וספ"ק ע"ד שלא
נראה להראותו לחכם. פי' צבוגטנס
שלא נפל צו מוס וקשה מאי רשאי
לקיימו שמיס ושלש שנים על כתיב
יקיימו ודוק לפרש רשאי לשון מיני
כי היא דערצין (דף נה:). דמקדישין
אותו הקדש עליה כמה אדם רואה ליתן
צבזקין זה לעשותו כמו אע"פ שאינו
רשאי דפירשו כמו אע"פ שאינו מיני
והוה מניין לפרש דנקט רשאי לקיימו
כלומר ואין זקוק לכנסו לכיפה אע"פ
דשאר קדשים שהקדיש והחריס צומן
הזה אמרינן צב"ק דע"ז (דף יב:). ר' יודן
צבזמא דערק דנעל דלת צבזניה והיא
מתה מאליה דנעל היה משמע דלס
היה רוצה לכנסו לכיפה כונסו ומעשים
בכל יום ששומרים אותם שם שיפול
צבזם מוס ונראה לפרש עד שלא נראה
להראותו לחכם שלא נפל צו חכם
אמר שנפל צו מוס שאין זקוק להליכו
בפני השבת אבידה אע"פ.

ואידך דמפיק מוצטרס יהיה לך וגו' הוא ודאי צמזה ושוק דמורה
משמע לא שני ימים נפקא ליה מיהיה לך דמשמע היה אחרת לזכר
מזו: שלא מזינו בכל הסורה כולה. שיתנו לכהן אלא מצריצו דהאי
גו יהיה לך נפקא: ואידך. דמפיק מיהיה לך שני ימים וילנה אמת
צבור צעל מוס שיתנו לכהן מוצטרס
יהיה לך נפקא לשון רבים משמע אחד
תס ואחד צעל מוס: ואידך ובשרם.
לא משמע אלא ממיימים והא דנקט
לשון רבים דאצבורות דכולהו ישראל
קאי: ולאחר שנסו נמי שלשים יום.
אף על גב ו' דמוס בתוך שנתו נולד
טובא: כל י"ב חדש. עד שיהו לו שנים
עשר חדש משנולד י"א: היא דנולד
עז מוס לאחר שנסו. רשאי לקיימו
שלשים יום משנולד המוס דלאחר שנתו
דמתני ה"ק ואס לאחר שנתו נולד
המוס יקיימו שלשים יום: צומן הוה.
שאיין תס ראוי לנלוס: עד שלא נראה
להראותו לחכם. שלא נפל צו מוס ו'
אחר שנתו: אינו רשאי לקיימו אפילו
יום אחד. וקס"ד חולד צו מוס בתוך
שנתו קאי וקמיני אצל מפני השבת
אצורה לבעלים דליינו כהן דמשא אס
ציד ישראל הוה האי צבור לא משכח
לנתיבני ליה ואי שחט ליה יסריח
הצטר אמרו רשאי לקיימו ל' יום ואי לא
משכח כהן שוחטו ומולחו עד שיימלא
כהן. אלמא ל' יום דקאמר חולד מוס
בתוך שנתו קאי: (ו) עדיין סיבעי.
דצרייתא גופא אצבא לספוקא דלכחא
למימר לה דקמיני לאחר שנתו נולד
רשאי לקיימו כו' הכי קאמר נולד
צו לאחר שנתו איין רשאי לקיימו כו'
ועלה קאי אצל מפני השבת אצורה
כו': או דלמא קודם שנסו. כלומר
לאחר מוס קודם שנתו נמי קאמר
ל' יום אחר שנתו: אלמא ל' יום דקמיני
מתני' חולד צו מוס לאחר שנתו קאי
דאי נולד המוס בתוך שנתו אפילו יום
אחד ליכא למימר דניתב ליה אחר
שנתו שלשים יום דלית ליה אלא השלמה
דקמתי דצרייתא ושמעין מינה דאי
בתוך שנתו נולד המוס חדש או יום
חדשים רשאי לקיימו עד שנתו דלא
כתיב קנה ואי לאחר שנה נולד מוס
או קרבו לסיס שנתו היצנין ליה
שלשים יום משנולד המוס: ונסנין
לו שלשים יום. אס נולד מוס אחר
שנתו: שנה צבזמא. שמי שנים
משמע. שלשים יום צבזמא חסודין
שנה לצדיי הכל צפירקא קמא דרשא
השנה (דף י:). השלמה איין מיהבא
לא. מיהבא שלשים יום שלמים לא
יהצנין: מתנא והראהו מומן.
לאחר שחטו ונמלא קבוע: גמ'
דוקין. טייל"א כמו הנוטה כדוק
שמים (ישעיה מ:). משנין. מפני לעד
מיתה משתנה העין וקף על גב דהשתא
מיתחי קבוע אי הוה חזי ליה מחיים
הוה מיתחי עוצר: צבזמא. כגון
נכדקא אזנו: מפני המשנין. כלומר
מפני דוקין צבעין שמשנין ו' גזירה
למומין צבזמא אף על פי שאין משנין:
מתנא

מסורת הש"ס
(א) צ"ל (ב) ו' שנתב פנ: ושי"ן,
א) כילה כו' (ד) לקמן לו,
(ה) וצ"ל (ו) ע"ש, (ז) ומה
י"ק, (ח) ר"ל לא על עין צ"ל
(ט) ר"ל לכהן וצ"ל י"ק בכל
המורה כולה כיוצא בזה
שימנו כולה לכהן דחטאת כו',
(י) וי"ע מוס' ונחיס לו דריש
שלא, (י"א) ע"י רש"י, (י"ב) י"ק,
(י"ג) ר"ל דאומדן אחר הקדש
כמה אדם כו' י"ק וע"י,
(י"ד) צ"ל דסוגיא, (י"ה) וצ"ל כיו"י
לאחר ני"מ לכתובי הסדי
משמע דאי אצבא הסדי דלא
אשמתו סמתינן עלייה ונר"מ
קמתי כו' י"ק וע"י בלש"י,
(י"ז) וצ"ל מוס' ונחיס לו דריש
מי וצ"ל: ל"ה וצ"ל וצ"ל
ע"י דריש קמתי וצ"ל דריש
ומכ"ל ונחיס קד. דריש אמר
ר"ש.

הגהות הב"ה
(א) בבשנה השוחט הכור
לכל יומיה אט נמח: (ב)
(ג) רש"י דריש ולאחר שנתו
וכו' ע"י דגדול המוס
בתוך שנתו טובא: (ד) דריש
עד שלא נראה וכו' וכו' מוס
ה"ט ודאי ודאי אחר שנתו
אינו רשאי לקיימו אפילו יום
אחד אבל מפני השבת
אבדה וכו' וקס"ד חולד:
(ה) דריש ודאי וכו' אחר
קאמר נולד צו מוס לאחר:

לעני רש"י
טייל"א. קודם על העין
שפוצצת את הראיה.

מוסף רש"י
השוחט את הבכור. קודם
שחטו חכם ואחר כך נראה
את מומו לחכם (גי' צ"ב).

שיטת מקובצת
א) תורה מה תורה הוה
ולילה אף בכור ליום ויליה:
על כל תבות אלא מהתם
איכא למימר נרסיס כו'
למנחה להורות כי לפ"ד
ראוי למקח: ב) תיבת אמר
נמח: ח) ואחר בעל מוס ע"י
בתוס' לקמן (דף לו ע"ב):
ט) חזו חזו: ז) לו מוס'
בתוך: ו) שלשים יום או:
ז) חולד צו מוס אחר שנתו:
ט) שלשים יום אחר:
כ) בשנה אחרת אלו הן:
ל) יקבר יערון בתוס' (דף לו ע"ב)
ע"כ: י) אט מומי ר'
יהיה: י) דריש לך יהיה
נפקא: י) אחר בעל מוס
ה"ט: ט) אט שלשה
חדשים: ט) שמשתיבן חסודין
למומין: י) מריצו
ולפירשו יכול לומר כן
בכל: י) תבות שיתנו
כולה נמח: י) אט הכהן
אבל: כ) העיקר פי' דמעשר
עצמו איין טעון נסכים ואחר
עשר טעון נסכים וזה דלא
פורץ מינה בריש איתור
קומין גבי הא דקאמר לא
מצינו טפל חסוד מן העיקר
דהוה מצי לשניי אחד עשר
של מעשר שלמים הוא:
כדמשע אמותר הפסח וכו':
לא) משמע שרוצה לומר:
כס) ואי' דהאי תנא תיבת
וזה נמח: כג) למקום חסודין
מקום שחכם שם: כד) ולא
בקנסותיו: כה) עולמית
דסוגיא דשבתין: